

HITTA I *FABRIKSBERÄTTELSE*R

I *Kommerskollegiets arkiv* och angränsande arkivbildningar finns en rad s.k. fabriksberättelser, som innehåller uppgifter om industri och hantverk i Sverige. Under 1800-talet utvidgades berättelserna successivt till att gälla även andra näringar, t.ex. gruvhantering. De utgjorde primäruppgifter, som man baserade den allmänna statistiken på. Arkivbildningen är komplicerad och presenteras i det följande i sina huvuddrag:

Årsberättelser. Fabriker. Näringsstatistik

- 1691-1746 Kommerskollegiets huvudarkiv, Fabriksprivilegier, serie D VIII
1736-1764 Manufakturkontorets arkiv
1740-1815 Kommerskollegiet, Kammarkontorets arkiv, Serie 1.
1816-1846 Kommerskollegiet, Kammarkontorets arkiv, Serie 2. Fr.o.m. 1816 även uppgifter rörande manufakturverk på landsbygden i separata volymer.
1847-1862 Kommerskollegiet, Kammarkontorets arkiv, Serie 3. Innehåller även vissa uppgifter om handlande och hantverkare.
1863-1890 Kommerskollegiet, Kammarkontorets arkiv, Serie 4. Uppgifter om handlande och hantverkare, se separat serie.
1891-1901 Kommerskollegiet, Statistiska avdelningen
1902-1918 Kommerskollegiet, Avdelning för näringsstatistik
1919-1923 Kommerskollegiet, Statistiska byrån
1924-1961 Kommerskollegiet, Statistiska byrån
1962-1989 Statistiska Centralbyrån. Byrån för industristatistik.

Företagsräkningen

- 1931 och 1951 Kommerskollegium
1963 för handeln Statistiska Centralbyrån
1972 för handeln Statistiska Centralbyrån

Mikrofilmad näringsstatistik i Kommerskollegiets arkiv.

Kammarkontoret

Årsberättelser	serie 1	1740-1815,	mikrokort i fabriker, m.m,
	serie 2	1816-1846	se förteckning över Nya samlingen
	serie 3	1847-1862	se förteckning över Nya samlingen
	serie 4	1863-1890,	mikrokort i forskarsalen
	handelsflottan	1863-1890	
konsulernas skeppslistor		1854-1890	

Statistiska avdelningen

- Primäruppgifter fabriker 1891 -1895, mikrokort i forskarsalen
Årsberättelser fartyg,
befälhavare och sjöfolk 1891-1901

Statistiska byrån

- Huvuduppgifter från fabriker 1941-1961

Litteratur:

- * E.F. Heckscher, *De svenska manufakturerna under 1700-talet* (Ekonomisk Tidskrift 1937).
- * J.A. Almquist, *Kommerskollegium och riksdagens ständers manufakturkontor*. MRA NF 2:4.
- * S. Gerentz, *Kommerskollegium och näringslivet 1651 -1951* (1951). Se särskilt s.374-383 som översiktligt behandlar kollegiets näringsstatistik.
- * S. Hedenskog, *Folkörelserna i Nyköping 1880-1915* (1973). Exkursen s.180-185 behandlar det senare 1800-talets industristatistik ur källkritisk synpunkt.
- * L. Schön, *Från hantverk till fabriksindustri. Svensk textiltillverkning 1820-1870* (1979)
- * A. Göransson, *Från familj till fabrik. Teknik, arbetsdelning och skiktning i svenska fabriker 1830-1877* (1988)
- * K. Nyberg, *Säljes: Ull. Köpes: Kläde. Yllemanufakturernas företagsformer i 1780-talets Stockholm* (1992)
- * C. Persson, *Stockholms klädesmanufakturerna 1816-1846* (1993)

RIKSARKIVET, Forskarserviceavdelningen

augusti 2005